

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 25392/2024
30.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., и ГГ из ..., које заступа Штефица Ђурић Суман, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради накнаде и утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3499/23 од 05.06.2024. године, у седници одржаној 30.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против преиначујућег дела пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3499/23 од 05.06.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 7651/22 од 15.09.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужени да им на име фактички одузетих парцела и то: кат. парц. ..., .. и .. све КО Ветерник, а које се налазе у Месној заједници Ветерник исплати одговарајуће појединачне месечне износе са законском затезном каматом од утврђења до коначне исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужени да о свом трошку изврши упис права својине – јавне својине на кат. парц. .. површине 34м², кп. .. површине 35м², кат. парц. .. површине 35м², кп. бр. .. са обимом удела од 229/868 и на парцели бр. .. површине 140м² са обимом удела од ½ све КО Ветерник, а да су тужиоци то дужни признати и трпети. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да туженом солидарно на име накнаде трошкова парничног поступка исплате износ од 108.750,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3499/23 од 05.06.2024. године, ставом првим изреке, делимично је преиначена пресуда Основног суда у Новом Саду П 7651/22 од 15.09.2023. године у одбијајућем делу, тако што је обавезан тужени да тужиоцима исплати и то: тужиљи АА износ од 577.997,44 динара на име накнаде за експроприсану кат. парц. .. површине 34м², пл. бр. .. КО Ветерник, која у природи представља део Улице ...; тужиоцу ББ износ од 596.026,78 динара на име накнаде за

експроприсану кат. парц. .. површине 35м² - пл. бр. .. КО Ветерник, која у природи представља део Улице ...; тужиоцу ВВ износ од 1.634.816,30 динара на име накнаде за експроприсани део ½ од кат. парц. .. укупне површине 140м² уписане у лн. бр. .. КО Ветерник и експроприсани сувласнички удео од 128/868 на парцели број .. у површини од 98м², које представљају у природи део Улице ...; тужиљи ГГ износ од 596.026,78 динара на име накнаде за експроприсану кат. парц. .. површине 35м² уписане у лн. бр. .. КО Ветерник, која по природи представља део Улице ..., и сваком тужиоцу и законску затезну камату на досуђени износ од 15.09.2023. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да о свом трошку изврши упис права својине – јавне својине на кп. бр. .. површине 34м², кп. бр. .. површине 35м², кп. бр. .. површине 35м² КО Ветерник, кп. бр. .. са обимом удела од 128/868 КО Ветерник и на парцели бр. .. површине 140м² са обимом удела од ½ КО Ветерник, што су тужиоци дужни признати и трпети. Ставом трећим изреке, првостепена пресуда у делу одлуке о тужбеном захтеву којим је одбијен тужбени захтев ВВ преко досуђеног износа од 1.634.816,30 динара до траженог износа од 1.982.152,30 динара, као и део тужбеног захтева тужиоца ВВ којим је тражио да се обавезе тужени да о свом трошку изврши упис права својине – јавне својине на парцели бр. .. са обимом удела преко 128/868 (26м²) до 229/868 (46,4м²) и у делу одлуке о трошковима поступка је укинута и у том делу предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак.

Против преиначујућег дела правноснажне другостепене пресуде, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду сходно одредби члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП(„Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, кат. парц. .. површине 34м² је власништво тужиље АА. Кат. парц. .. у површини од 35м² је власништво тужиоца ББ. Кат. парц. .. површине 35м² власништво 1/1 је ГГ. Кат. парц. .. површине 176м² је власништво по 229/868 тужиоца ББ и ВВ. Кат. парц. .. површине 140м² власништво ½ је ВВ. ВВ има сувласнички удео на кат. парц. .. у делу од 229/869 (што чини површину 46,4м²), а на кат. парц. .. у ½ - 70м². Све назначене парцеле изузев дела кат. парц. .. КО Ветерник су депосидиране и исте су претворене у Улицу Улица је асфалтирана, урађена је инфраструктура. Тужиоцима на име изузимања из поседа назначених парцела ништа није исплаћено. Кат. парц. .. КО Ветерник је фактички улица и користи је неограничени број људи у површини од 98м² односно 55,7% и тај део је приведен намени, што одговара идеалним деловима тужиоца ББ и ВВ од по 128/868 дела. У току поступка обављено је вештачење од стране вештака одговарајуће специјалности на околност утврђивања вредности назначених парцела. Тужиоци сматрају да је на такав начин предметни потес – парцеле су прешле у јавну својину, користи их неограничени број лица, те да сходно Закону о експропријацији и Уставу имају право на накнаду за назначене парцеле.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев неоснован. Ово зато што се не може утврдити узрочно-последична веза између делова парцеле тужилаца под асфалтом пута улице ... и евентуалних радова

туженог и његових јавних предузећа те да тужени нису доказали да су имали државину на деловима парцеле у наведеним површинама захваћеним асфалтом наведене улице односно да су депосидирани без њихове воље и сагласности.

Другостепени суд није прихватио овакву правну аргументацију првостепеног суда у преиначујућем делу првостепене пресуде. Закључио је да су тужиоци у том делу депосидирани тј. лишени државине на тим парцелама. Имовина тужилаца је умањена тако што су парцеле у њиховом власништву прешле у режим улице. Пренос власништва на спорним парцелама није извршен формално-правно, јер се парцеле у јавним евиденцијама о непокретностима и даље налазе у својини тужилаца. Та околност није од значаја јер су спорне парцеле у тренутку формирања улице по сили закона прешле у јавну својину и у том случају није од значаја евидентирање такве промене у катастру непокретности јер се такво земљиште више не може сматрати приватним већ улицом која је по закону у јавној својини и добро у општој употреби и она је својина јединице локалне самоуправе на чијој територији се те непокретности налазе. Тужиоци су доказали да су парцеле биле у њиховом власништву односно сувласништву, онемогућени су да користе те парцеле у складу са власничким правима. Како је у току поступка вештачењем утврђена тржишна вредност одузетих парцела то је првостепену пресуду преиначио и тужбени захтев усвојио. Закључио је да је то у складу са чланом 1 Протокола уз Европску конвенцију о људским правима, те да се досуђивањем траженог износа успоставља равнотежа између општег интереса заједнице и интереса појединца. Лишавања неког лица његове имовине без исплате новчаног износа који одражава вредност имовине свакако представља несразмерно мешање и води повреди права на имовину. По оцени Врховног суда, другостепени суд је, делимичним преиначењем првостепене пресуде, правилно применио материјално право.

Према члану 58. Устава РС зајемчено је мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1) и прописано да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2). Према ставу 3. те одредбе законом се може ограничити начин коришћења имовине. Право на заштиту имовине гарантовано је и чланом 1. Протокола 1 уз Конвенцију о заштити људских права и основних слобода. Право својине подразумева три модалитета: *usus, fructus i abusus* (право коришћења, убирања плодова и располагања). Међутим, према ставу 3. члана 58. Устава Републике Србије, право својине може бити ограничено. Одређена ограничења права својине предвиђена су и ставом 3. члана 1. Протокола 1 уз Конвенцију о заштити људских права и основних слобода где је предвиђено да је држави допуштено да примењује законе које сматра потребним како би регулисала коришћење имовине. Такво регулисање коришћење или употреба имовине мора бити у складу са општим интересом.

Изградњом објекта од јавног интереса на земљишту неког лица врши се одузимање права својине, без обзира што право својине тог лица није формално одузето. У таквом случају ради се о фактичкој експропријацији, која управо и настаје када се на земљи граде путеви, инфраструктурни или други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о одузимању земљишта.

Спорно земљиште је већ приведено намени која је предвиђена планским актом - Планом генералне регулације насеља Ветерник, и по сили закона - као добро у општој употреби, постало је јавна својина туженог. Тужиоци не могу трпети штетне последице

зато што надлежни орган туженог није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији земљишта, које би било основ за исплату накнаде.

Због тога је правилно поступио другостепени суд када је преиначио првостепену пресуду и тужиоцима досудио тражене износе накнаде. Из изведених доказа произлази да су тужиоци лишени државине назначених парцела тј. исти су депоседирани и те парцеле су у назначеним квотама прешле у режим Улице Тужиоцима није исплаћена никаква накнада за депоседирање назначених парцела, па се с правом може сматрати да с обзиром да ту улицу користи неодређени број људи да су тужиоци без икакве накнаде лишени својине на тим парцелама.

Из изнетог произлази да тужиоци имају право на накнаду за депоседиране парцеле у складу са тржишном вредношћу тих парцела. Околност да тужиоци нису доказивали ко је вршио асфалтирање и изградњу инфраструктуре на назначеним парцелама, није од значаја из разлога што је евидентно да је то рађено у јавном интересу, а да тужени има одговарајуће службе, па уколико је нешто рађено незаконито преко инспекцијских органа могао је да контролише ко то ради неовлашћено, што није учињено. Стога се наводи ревизије не могу прихватити као основани, нити су прихватљиви наводи да је требало утврдити вредност парцела на дан депоседирања, а ово из разлога што је правило, о чему се изјаснио и Европски суд за људска права, да се вредност непокретности у оваквим случајевима утврђује на дан досуђивања висине накнаде за одузете непокретности. Тржишна вредност тих непокретности је правилно утврђена путем вештачења.

Правилна је одлука о трошковима поступка.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**